

ПІВДЕННО- УКРАЇНСЬКІ НАУКОВІ СТУДІЇ

ПРОГРАМА ТА МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
СТУДЕНТІВ ТА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

4-5 грудня, 2023 р.

м. Одеса

*VI Всеукраїнська науково-практична
конференція
студентів та молодих вчених*

Програма та матеріали виступів учасників

*ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ
НАУКОВІ СТУДІЇ*

звідки він збирає усі інформацію для того, щоб в майбутньому маніпулювати та шантажувати цим суперників. Завдяки своєму розуму, він розпочав справжню війну між 5 королівствами через один лист. Він прагнув використати свою обізнаність та підступність для того, щоб сісти самому на трон. Також, у багатьох книгах показано до чого приводять знання. Джордж Орвелл у своїй книзі «Ферма тварин» демонструє наслідки браку знання, в тій чи іншій сфері, і як легко людям, які володіють розумом та владою маніпулювати іншими. Наприклад, вівці символізують собою малограмотні населення ферми (СРСР), що йде на поводу у влади.

Не можна не згадати відомий твір Гете «Фауст». Головний герой не може, як Вагнер, дізнаватися таємниці буття з книг. Йому потрібен вільний простір лісів і полів, чарівні танці фей і відьмині шабаші пізнього німецького середньовіччя. Він був відданий Богом на розтерзання Мефістофелю, Хоча така методика отримання знання є доволі радикальною, однак вона є прямим показником, що будь-яке джерело можна використовувати заради запоруки знань. Проте, потрібно мати критичне мислення і вміння аналізувати інформацію, що нам подається. Навіть з важливими або авторитетними джерелами можуть відбуватися помилки або спотворення фактів. Тому вміння критично мислити та аналізувати дозволяє нам відділяти справжню інформацію від помилкової.

Отже, здобуття знань є неоціненним активом для кожної особистості та суспільства в цілому. Це дозволяє нам зростати, розуміти, творити та вдосконалювати світ навколо нас. Важливою умовою є готовність приймати знання з будь-яких джерел, але з постійною увагою до їхньої обґрунтованості та правдивості.

Список використаних джерел:

1. Аквінський Ф. Сума теологій. URL: <https://azbyka.ru/otechnik/konfessii/summa-teologii-tom>
2. Декарт Р. Міркування про метод. URL: <http://psylib.org.ua/books/dekar01/index.htm>
3. Шевчук В.О. Знання як чинник виробництва: дискусійні питання теорії. URL: file:///C:/Users/Admin/Desktop/Vodt_2016_1_23.pdf С.130–138

Олександр Акулов – студент 1 курсу факультету іноземних мов,
Науковий керівник: **Зоя Атаманюк** – докторка філософських наук, доцентка
кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності
Університет Ушинського, м. Одеса, Україна

ЛЮДИНА НАБЛИЖАЄТЬСЯ ДО СВОБОДИ?

Питання свободи пронизує історію людства з самого його факту появи. Де проходить кордон між свободою та рабством? Кого вважати за свободну людину,

а хто – раб? Історія та світ, життя людей та їх долі мають власні відповіді на це питання.

Як відомо, суспільство починало свій шлях з рабовласницьких держав. У людини було лише два шляхи - бути громадянином, або рабом, як це було у римлян та греків. Проте людина не обирала свій шлях, за неї вирішувало її походження та обставини. Людина була власністю сильних світу цього, свого господаря. При бажанні господар міг зробити все що завгодно з людиною. Часто рабів, окрім як робочої сили, використовували як товар чи грошову одиницю. Хоча була й лазівка – хазяїн міг зробити свого раба вільним, але ми розуміємо, що це ні для кого не було вигідним кроком. Період імперій мало чим відрізнявся від періоду рабовласницьких держав. Так, рабство вже не називалося «рабством», але відносини між високими прошарками суспільства та «черню» були саме ним. Дворянину нічого не вартувало вбити кого-небудь з черні, покарання не було б у будь-якому випадку. Інші свободи звичайних людей не дотримувалися теж. Рабство було нормою споконвіку, кріпосне право скасували відносно недавно – 1861 р., взагалі права різних прошарків тільки почали урівнюватися близько 18-19 ст. у різних частинах світу. Китай у цьому питанні відрізнявся, проімперські закони скасувалися разом з падінням династії Цин, 1912 р. Ера несвободи, нерівноправ'я та кривди мала закінчитися.

Але 20-те та 21-ше століття показують нам, що свобода так і залишилася не для всіх. Чому так? Кожен же може обирати своє майбутнє, дім, де буде жити, людей, з ким спілкуватися та спосіб у який це робити, роботу, яка буде його годувати та долю взагалі? На мою думку, це лише ілюзія свободи вибору. Вона є, але дуже невелика. Що відрізняю вільну, свободну людину від невільної? Хтось скаже можливість обирати. Але я вважаю, що головна відмінність – кількість варіантів, які вона дійсно може обрати. Як приклад візьмемо грецького раба та сучасного працівника компанії, будь-якої компанії, для пояснення суті це не має значення. Так, раб не міг обійтися без свого господаря, його просто вбили би за непокору, але працівник теж не може обійтися без шефа. Чому? Тому що він залежить від зарплатні. Без неї він елементарно теж помре, але від голоду, бо нема грошей на їжу, холоду, бо нема ...грошей на опалювання та хвороб, бо ... нема грошей на ліки. У давні часи життям, здоров'ям та щастям людини володів господар раба, а зараз – держава, або хтось, хто її представляє, шеф, директор компанії, топ-менеджер та ін. Питання вже не в тому, вбити людину чи ні, теперішнє століття хоча б менш криваве. Але все вирішується ще більш простим шляхом: грошовий ланцюг дуже добре може примусити людину робити ті дії, які потрібні компанії або державі. Що робить держава, коли її громадянин здійснює якесь адміністративне правопорушення? Накладає штраф на фізичну особу, якщо це людина, чи на юридичну, якщо компанія. Більш того, якщо людина зробила щось неправомірне стосовно держави, то вона навіть може посадити його у в'язницю. Чи була права людина? Які цілі вона переслідувала? Це не так вже й має значення. Свобода людини буде обмежена колективною та державною

думкою. Навіть якщо людина була права, більшість, яка, може, просто не зрозуміла вчинку людини, може вирішити відібрати у неї свободу на строк, який, так, ця сама ж більшість і вирішить для окремої людини в окремому випадку. Свободи нема. Грошове питання та питання верховенства держави можуть відібрати її у будь-який момент.

Не враховуючи грошовий ланцюг та можливість тиранії держави, так, людина має деяку свободу, перш за все свободу вибору з доступного. Але що допомагає їй обирати? Апарат мислення, свідомість та досвід. Проте справа в тому, чи вміє людина використовувати власний розум? Питання добре, бо має під собою наступне: чи вміє людина відрізняти правильні для неї самої, а не для іншої людини, рішення? Чи вміє вона оцінювати вартість зробленого, ймовірну вигоду, трати та доцільність конкретного рішення? Можна відповісти «Так, авжеж, доросла людина вміє це робити» але чи так насправді? Питання цікавіше, бо під ним приховується інше питання: «Чи це моє бажання? Чи це моє власна ціль? Чи не нав'язав хтось мені свою ціль та волю?» Глибинне питання. Так, людство розвилось дуже добре в плані економіки, інженерії, виробництва, будівництва, медицини та багато в чому іншому. Але дещо людство забуло вдосконалити, або хоча б почати рости – розуміння себе. Як показує реальність, людина вже отримала деяку свободу вибору в суспільстві, право обирати. Але кількість самогубств, цілий букет депресійних хвороб та рівень щастя у світі показують, що людина, навіть почавши отримувати свободу вибору, не вміє її використовувати. Часто ми жаліємо і себе, і інших. Але буддизм, одна з найдавніших шкіл філософської та релігійної думки, каже, що наша доля – наслідок нашого вибору і лише після цього обставин. Так, обставини мають свій вплив та вагу на долю людини, але лише від людини залежить, як обернеться її доля під впливом обставин. Усе залежить від власного вибору людини. Люди звикли перекладати відповідальність на когось, від цього і шукають лідерів, які будуть їх вести вперед; лідери спочатку радіють привілеям, але вони ж будуть втрачати свої голови під час фатальних помилок. Свобода - перш за все є відповідальність за своє життя та майбутнє і тільки потім - бонус у можливості вільного вибору. На мою думку, люди за століття не змінилися ані на краплю, вони так само чекають на дозволи верхів, на «завтра, у якому все буде гаразд» та на інші вигадки, без яких не можуть жити. Але нема завтра, є тільки сьогодні. І тільки сьогодні людина може почати жити своїм життям, йти своїм власним шляхом і будувати власну долю. Людству слід навчитися жити. У чому різниця між життям та існуванням? На перший погляд, це одне й те саме. Але різниця дуже велика. На мою думку, існуючи, людина живе не своїм життям, вона нещасна та озирається довкола, шукаючи відраду для душі. Шукає вона відраду не дарма, бо її життя її ж саму не радує, не задовольняє. Живучи, людина йде своїм життєвим шляхом, а не написаним кимось там. Її душа розцвітає та може сяяти мов кришталь, бо вона випромінює внутрішню чистоту. Я вірю, що в глибині кожного є душа, для мене це безсмертне сяйво, світло, що розсіює

пільму. Сенс життя людини - відшукати це світло зсередини та підсилувати його, допомагати пробиватися серед темряву. Свобода – результат єдинства з душою, бо людина розрізняє свої та чужі цілі, бачить той стиль життя, яким вона хотіла би жити, тих людей, які не чужі її серцю, ту справу, що не тільки даватиме гроші на існування, але й ніколи не набридне. Сенс усієї філософії один – побачити себе справжнього.

Як досягнути свободи, з чого почати? По-перше, слід відмовитися від авторитетів та тих, хто вдає з себе остаточну правду. Будда, людина, чіткі принципи якої дослуховуюся, завжди наказував учням все пропускати через призму розуму, нічому не вірити на слово, без реальних доказів та фактів. Це саме було справедливе й для кожного його висловлювання. Людина повинна аналізувати конкретні рішення та вчинки. Чому вона вчинила так? Що буде, якщо вчинити таким чином? Які будуть наслідки? Чи вартувало результату затрачених зусиль? Але найголовніше інше. Варто ніколи не жаліти про скоєне, якщо зараз ти щасливий. Людина досягає внутрішнього сяйва саме для того, щоб бути щасливою. Без щастя життя людини не має ніякого сенсу. Тому людина повинна вміти аналізувати, аби мати змогу приблизитися до щастя.

По-друге, кожна людина повинна розраховувати тільки на себе. Світ не горить бажанням дмухати тільки попутним вітром, тому людина не повинна розраховувати на чийсь допамогу. Вона має шукати шляхи реалізації своєї свободи, свого шляху та вибору саме власноруч. Вона несе повну відповідальність за себе, але й лаври дістаються тільки їй самій. Вона - володар свого щастя. Для цього вона має покинути спроби перекласти на когось відповідальність. Для цього вона має вирости морально, щоб бути готовою до невдач та чорних смуг на шляху до щастя, а вони будуть у будь-якому випадку. Тому варто навчитися вставати кожен раз після удару долі. Китайська філософія має такий вислів: «Не той сильний, хто ніколи не падав, а той, що падав та вставав». Питання лежить у зміцненні духу на шляху до свободи, бо свободний має бути сильним, а сильний точно стане свободним.

По-третє, людина має навчитися відпускати. Відпускати світ. Якщо виникають перешкоди, які неможливо обійти, якщо заплановане не може бути здійснено, то вона повинна визнавати реальність, реальність неможливості керуватися планом. Тому вона повинна залишити заплановане та жити далі. Людина, прояв божественності, може дуже багато в цьому світі, але й для неї є ліміти. Людина повинна бути вільною не тільки від зовнішніх обставин, але й від власних бажань. Бажання можуть дати вогник, що буде горіти у темряві, але вони й водночас можуть стати деспотичними господарями розуму людей. Вони роблять людей своїми рабами. Це рабство підступне, бо мрії, бажання, майорять солодкими променями, але можуть вести людину у самі глибини прірви. Людина має стати господарем своїх бажань та бути спроможною відмовитися від них, якщо вони можуть збити її з правильного шляху.

Також людина не має засмучуватися через неможливість чогось, у світі дуже багато варіантів подій. І неможливість одного з них – не щось фатальне. Завжди можна обрати щось інше, піти іншим шляхом, бо воля, яким шляхом йти, належить саме людині. Останнє, що хочу окреслити, це розвиток людини. Свобода – бонус людини, що розвивається. Але розвивається не тільки соціально. Вона має підвищувати рівень свого інтелекту зі свідомістю, фізичний стан та здоров'я, має розвивати й душу. Усі елементи людини, з яких вона складається, вона приводить до гармонії. Тільки так складний механізм під назвою людина, що має собою тіло, свідомість, психіку, розум та душу, може повноцінно існувати та розвиватися. Сильна з усіх сторін система має більше шансів на виживання та здійснення бажань, аніж інша, що розвинута добре, але тільки у одному аспекті з багатьох інших.

Підсумком усього викладеного є те, що, хоча у цьому світі свобода людини стосовно до навколишнього Всесвіту не така вже й велика, людина сьогодення ще не досягнула навіть і тої свободи, що залежить тільки від неї самої. Для досягнення свободи їй слід зробити аналітичне мислення своїм надійним помічником, брати відповідальність за всі свої вчинки на себе саму, стати вищою за свої бажання, якщо їх виконання неможливе, та невпинно розвиватися. Я вірю, що свобода для всіх, якби сильні світу цього не намагалися довести зворотнє. Але це можливо тільки тоді, якщо людина прийде до самої себе, до своєї душі та свого власного шляху.

Вікторія Комарова – студентка 1 курсу факультету іноземних мов

Зоя Атаманюк – докторка філософських наук, доцентка кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності

Університет Ушинського, м. Одеса, Україна

ЦІННОСТІ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Здавна відомо, що аксіологія – це філософське вчення про природу цінностей, їх місце в реальності та структурі ціннісного світу, зв'язки цінностей між собою, з соціальними і культурними факторами, структурою особистості. Якщо ми звернемося до історії філософії, то вчення про цінності зайняло самостійне місце і виділилось в окремих філософський розділ у другій половині ХІХ століття, а в науковий обіг зарубіжної філософії було введено на початку ХХ сторіччя французьким філософом П. Лапі та німецьким філософом Н. Гартманом, однак коріння своє аксіологічна проблематика виникає ще у сиву давнину, витоки теорії цінностей сягають філософських концепцій досократівського періоду. Я вважаю, що проблема цінностей, в широкому значенні, завжди виникає в епоху зневажання культурних традицій та дискредитацій ідеологічних засад суспільства. Наприклад, криза Афіньської демократії змусила Сократа вперше поставити запитання: «Що є